

Mesindus ja naabrussuhted, mesilaste pidamise mõistlikud põhimõtted ja võimalikud reeglid.

Kokkuvõte ettekandest Tallinna Mesinike Seltsi teabeõhtul 13.jaanuaril 2009.a.

Lektor Aleksander Kilk, lektorileping PR-5-1.5-22

Mesindusloeng toimus Eesti mesindusprogrammi raames, mida toetab Euroopa Liit

Mesiniku erialane tegevus on seotud mesilastega. See teeb mesiniku ameti või harrastuse eriliseks, millega kaasneb mesilaste nõelamise risk nii mesiniku enda kui teiste inimeste või ka loomade suhtes. Ka kõrvalseisjate arvates kaasneb mesilaste pidamisega sageli teatud oht või risk, seda ka ka naabrite suhtes. Nimelt on mesilased enese ja mesilaspere kaitseks varustatud astlaga ja mesilasmürgiga, mida nad võivad mõnel juhul tarvitada.

Tavaliselt võivad mesilased nõelata enesekaitseks siis, kui nad tajuvad ründeohtu kas nende endi või mesilaspere ja teiste mesilaste vastu. Samas võivad mesilased nõelata ka siis, kui satuvad ootamatusse olukorda, näiteks lennul takerdudes inimese lehvivatesse juustesse, või kui inimesed satuvad mesilastele lennuteele ette. Juhtub ka, et mesilased nõelavad lemmikloomi või kariloomi. Mõnikord tekitavad ärevust ka kevad-suvisel sülemlemise perioodil ootamatutesse kohtadesse maandunud mesilassülemid.

Ohutunde mesilaste võimaliku nõelamise suhtes on peamine põhjus, miks mesinike naabrid võivad suhtuda mesilastesse ja mesilaste pidamisse nende naabruses ettevaatusega või mõnikord lausa tõrjuvalt. Probleeme ja erimeelsusi naabrite vahel on eelkõige tekkinud mesilaste pidamise korral tiheasustusaladel, sealhulgas linnades, alevites ja asulates või suvilate piirkondades. Kahjuks puuduvad Eestis ka üldised reeglid või eeskirjad, mis reguleeriksid mesilaste pidamist ja mesilaspere paiknemist.

Kui EML tegi põllumajandusministeeriumile ettepaneku mesilaste pidamise ja mesilastarude paiknemist reguleerivate eeskirjade väljatöötamiseks ja sätestamiseks, siis lükati see ettepanek tagasi. Otsust põhjendati sellega, et mesilastarude paiknemise nõuete kehtestamisega kinnisasjal, so. maavaldusel piiratakse omaniku õigust teostada piiranguteta omandit asja üle. Samas mesiniku ja tema naabrite kui kinnisasja omanike vahelisi võimalikke huvide konflikte oleks alust käsitleda asjaõigusseaduse sätete baasil, mis puudutavad naabrusõigusi ja ühelt kinnisasjalt teisele levivaid negatiivseid mõjutusi, kuigi mesilaste poolt seaduses sellise võimaliku negatiivse mõju tekitamist pole nimetatud.

Paraku puuduvad sellised üldised regulatsioonid või eeskirjad mesilaste pidamiseks ja mesilaspere paigutamiseks ka nii Euroopa Liidus tervikuna kui enamikus Euroopa ja maailma riikides. Vaid üksikutes riikides või riikide osades on mõningaid reegleid olemas. Nii näiteks on Alam-Austria liidumaal nõue, et mesilastarud ei tohi üldiselt olla paigutatud kahe kinnistu piirile lähemale kui 10 meetrit. Seda kaugust kinnistute piirist või inimeste liikumisteedest lubatakse vähendada kuni 6 meetrini tingimusel, et kinnistute piiril on vähemalt 2 meetri kõrgune sein või tihe hekk. Seda nõutakse selleks, et mesilased lendaksid kinnistu piirest välja üle naaberkinnistul või teedel liikuvate inimeste peade. See muudab minimaalseks riski, et mesilased võiksid juhuslikult inimestega kokku põrgates või juustesse takerdudes neid nõelata. Teisest küljest annab see naaberkinnistute inimestele mesilaste suhtes turvatunde ja hingerahu.

Mesilaste pidamine on levinud ka paljudes maailma suurlinnades. Linnades leidub palju haljasalaid, parke ja aedu, kus mesilased leiavad peaaegu läbi kogu kevade, suve ja sügise nektari- ja õietolmukorjet. On pandud tähele, et suurlinnades külastavad mesilased meelsasti isegi amplililli ja rõdudel kasvavaid taimi, leides sealtki korjet. Samas annab selline mitmekesine korjemaa väga huvitava maitsega mett, mis on ka üllatuslikult väga puhas jääkainetest ja võimalikust linnasaastest. Peab küll märkima, et linnaoludes mesilaste poolt kogutud õietolm sisaldab tavalisest rohkem jääkaineid, kuid mesilaspere arengut see ei häiri.

Linnamesinduse kohta on huvitavaid näiteid. Nii näiteks asuvad mesilastarud Pariisi Ooperiteatri katusel ja sealt kogutud mett müüakse teatri puhvetis väikepakendis vägagi kõrge hinna eest. Londonis peetakse hinnanguliselt kokku kuni 6000 mesilasperet, sealhulgas ka kesklinnas ja kuningapalee lähistel. Peterburis leidub mesilasperesid isegi Nevski prospekti majade rõdudel. Los Angeleses rajati suure kaubanduskeskuse katusele suur haljasala mitmekesise taimestikuga ja rohkete lillepeenardega ning sinna paigutati ka mesilastarud, et oleks ka mesilased õielt õiele lendamas.

Kui tulla tagasi mesilaste pidamise juurde Eesti linnades või üldisemalt tiheasustusaladel, siis on väga olulisel kohal heade naabrussuhete saavutamine ja hoidmine. Mesinik saab siinjuures naabrite suhtumist mesilastesse tugevasti mõjutada. Mõistlik on eriti linnas pidada rahulikke ja sõbralikke mesilasi – nendega on ka mesinikul endal lihtsam toimetada. Rahulike mesilaste korral on ka väiksem risk, et naabrid mesilastelt nõelata saaksid.

Tihedam suhtlemine ja arutelud naabritega on ikka abiks, et probleeme varakult teada saada ja lahendusi otsida. Võiks vajadust mööda naabritega arutada, kas mesilastarude paiknemine krundil tundub neile häiriv ja nad soovivad tarude teistsugust paigutamist. Kui näiteks mesilaste lennutee veekogu juurde jooma läheb otse üle naabri krundi, siis tuleks püüda mesilastele jootmiskoht oma krundil korraldada. Võib-olla on naabritel lihtsalt umbmäärane hirmutunne mesilaste võimaliku nõelamise ees? Kui naabritele mesilaste elu ja mesindust üldiselt veidi enam tutvustada, siis õnnestub enamasti ka nende ülemäärased hirmud mesilaste suhtes maha rahustada.

Kui naabritele lisaks selgitada, millist kasu toovad mesilased näiteks nende aias õunapuid ja marjapõõsaid tolmeldades, siis hakkavad naabrid mesilastele hoopis hoolivama pilguga vaatama. Ja kui veel meevõtmise aegu naabritele ka maitsmiseks meepurk viia, kus võib-olla ka nende õunapuudelt korjatud nektari maitset võiks leida, siis peaks erimeelsused mesilaste pidamise suhtes olema ületatud. Sõprussilda võivad aidata tugevdada naabrite lapsed, kui nad kutsuda mesilasi ja mesiniku tegemisi vaatama, andes neile tarude juurde tulekuks muidugi ka kaitsemaskid pähe. Kui lapsed ka vurriruumi uudistama kutsuda ja neile lusikaga mett suhu või ka mesist kärjekaaretist nätsutada anda, siis peaks naabrussuhted ka mesinduse pinnalt kenasti edenema.

Kokkuvõttes jääb üle vaid toonitada, et heade naabrussuhete väljaarendamine on alati väga oluline, mesiniku jaoks seda enam. Selleks saab mesinik ühest küljest oma mesindust nõnda mõistlikult korraldada, et võimalikke erimeelsusi naabritega mesilaste pidamise teemadel ennetada ja võimalikult vältida. Kui aga ometi peaks olema vaja mõnda mesindusega seotud erimeelsust arutada ja kooskõla või kompromisslahendus saavutada, siis on üldiselt headest naabrussuhetest topelt kasu. Heanaaberlike suhete ülesehitamine ja tugevdamine on mesiniku jaoks tinglikult nagu investering tulevikku ja rahulikku kooseksisteerimisse, mis omakorda muudab mesindusega tegelemise nauditavamaks ja muretumaks ning mesiniku elukorralduse stabiilsemaks.